

44ste vergadering

Woensdag 27 januari 1999

Aanvang 13.00 uur

Voorzitter: Van Nieuwenhoven

Tegenwoordig zijn 126 leden, te weten:

Van den Akker, Albayrak, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Arib, Atsma, Augusteijn-Esser, Bakker, Balemans, Balkenende, Barth, Van Beek, Belinfante, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Van Blerck-Woerdman, Blok, De Boer, Bolkestein, Van Bommel, Bos, Brood, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, De Cloe, Cornielje, Crone, Dankers, Van Dijke, Dijkema, Dijkstal, Dittrich, Van den Doel, Van Dok-van Weele, Dijkers, Duivesteijn, Eisses-Timmerman, Essers, Eurlings, Geluk, Van Gent, Van Gijzel, Gortzak, De Graaf, De Haan, Halsema, Van Heemst, Hermann, Hessing, Hillen, Van der Hoek, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, De Hoop Scheffer, Kalsbeek-Jasperse, Kamp, Kant, Karimi, Klein Molekamp, Van der Knaap, Koenders, Kortram, Kuijper, Lambrechts, Luchtenveld, Marijnissen, Melkert, Middel, Van Middelkoop, Mosterd, Nicolaï, Niederer, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oplaat, Örgü, Van Oven, Passtoors, Patijn, Poppe, Rabbae, Ravestein, Rehwinkel, Reitsma, Remak, Van 't Riet, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Ross-van Dorp, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schreijer-Pierik, Schutte, Spoelman, Van der Staij, Stellingwerf, Stroeken, Udo, Te Veldhuis, Vendrik, Verbugt, Verburg, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, Van Vliet, Voorhoeve, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, Waalkens, Wagenaar, Van Walsem, Weekers, Weisglas, Van Wijmen, Wijn, Wilders, De Wit, Witteveen-Hevinga, Zijlstra en Van Zijlzen,

en de heer Korthals, minister van Justitie, en mevrouw Adelmund, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Van den Berg, wegens bezigheden elders, ook morgen;

Swildens-Rozendaal, wegens ziekte.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, enige andere wetboeken en enige wetten (opheffing algemeen bordeelverbod) (25437).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Mevrouw de voorzitter! "Zolang er geen verandering komt in den oeconomische toestand der vrouw, zolang 't verkeer tusschen de beide geslachten niet verstandiger, vrijer

en eenvoudiger wordt, (...) zolang drankgebruik en tingeltangels de mannelijke hartstochten opzweepen en het verbod naar 't onderzoek der vaderschap gehandhaafd blijft, zolang onze woningtoestanden niet radikaal verbeterd zijn en er nog moeders gevonden worden, die durven uitspreken tegen vriendin of zuster dat 'de jeugd het recht heeft om jong te zijn', maar die te laf zijn om met haar kinderen, haar volwassen zonen te spreken over dien natuurdrang waaraan niemand ontkomt, (...) zolang zal er prostitutie zijn."

Aan het woord is hier de radicale feministe Welmoet Wijnaendts Francken-Dyserinck tijdens een lezing voor de Vrouwenbond in 1903. Met geloofsgenoten voerde zij aan het begin van deze eeuw een verbeterd strijd voor de kuisheid van mannen en de vrijheid van vrouwen. Aldus vat Petra de Vries het bijna een eeuw later samen in een proefschrift. De feministische strijd van destijds was niet zozeer gericht tegen het uitbannen van prostitutie of het tegengaan van prostitutie, maar tegen de uitbuiting van prostituees in bordelen. De feministen spraken van "seksuele slavernij" en "blanke-slavinnenhandel" en wisten daarmee de publieke verontwaardiging op te wekken. Dankzij een gelegenheidsverbond met de confessionelen slaagden zij erin om het bordeelverbod in 1911 in de wet te laten opnemen. De blanke slavinnen dienden bevrijd te worden en dat kon slechts, zo luidde de communis opinio, door een strafrechtelijk verbod op bordelen. Daar waar prostitutie voorlopig zou blijven bestaan, zou een leven als straatprostitutiee te verkiezen zijn boven het verborgen bestaan in een bordeel. Ze zouden op straat beter in staat zijn